

Людмила Рябець

Інститут української мови НАН України

Київ

ORCID: 0000-0003-4829-715X; e-mail: riabetslv@ukr.net

Materialy do osiągnięć leksykografii słowiańskiej

JĘZYK: українська мова;

TYTUŁ: *Словник закарпатської говірки села Сокирниця Хустського району;*

AUTOR / AUTORZY: *Іван Васильович Сабадош;*

MIEJSCE i ROK wydania: Ужгород, 2021;

Nr ISBN: 978-966-97853-7-1;

LICZBA HASEŁ: понад 22,2 тис. діалектних слів (не враховуючи фонетичних варіантів);

TYP i UKŁAD HASEŁ: алфавітний порядок словникових статей;

BUDOWA ARTYKUŁU HASŁOWEGO: словникова стаття містить реестрове слово (усі слова подано літературною графікою з наголосом); граматичну інформацію (для іменників – флексія родового відмінка, вказівка на рід та число; для дієслів – закінчення першої та другої особи однини теперішнього часу, а також зазначено вид, безособовість; частиномовну належність зазначено для займенників, числівників, прислівників, службових слів та вигуків); стилістичні, а також ремарки, що вказують на сферу використання слова; лексичне значення реестрового слова, яке розкрито наведенням літературних відповідників або описово; ілюстрації (одне-два, зрідка три речення або словосполучення; фольклорний матеріал). У словнику вміщено фразеологізми. Для більшості іншомовних запозичень зазначено джерело походження;

UWAGI: Це друге, суттєво доповнене видання словника (перше опубліковано в 2008 році). Запис матеріалів автор здійснював особисто впродовж останніх 40 років. Для автора говірка села Сокирниця є рідною. Цей лексикон є словником однієї говірки, укладеним за диференційним принципом. До реестру ввійшли слова, що відрізняються від літературних лексичним значенням, семантикою, словотвірною структурою, звуковим складом, місцем наголосу, граматичними ознаками. У лексиконі представлено дитячу лексику, власні назви – імена людей та прізвиська. Під час укладання використано настанови «Інструкції для укладання діалектних словників» Я. Закревської, У. Єдлінської, Р. Керсти (Львів,

1992). У передмові подано коротку історію лексикографічного опрацювання закарпатських говірок, схарактеризовано найголовніші фонетичні, морфологічні, синтаксичні та лексичні риси говірки села Сокирниця.

* * *

JEZYK: українська мова;

TYTUŁ: *Словник українських східнословобжанських говірок*;

AUTOR / AUTORZY: уклад. Волошинова М.О., Глуховцева К.Д., Леснова В.В., Ніколаєнко І.О., Терновська Т.П., Ужченко В.Д.; за загальною редакцією *К.Д. Глуховцевої* та *В.В. Леснової*;

MIEJSCE i ROK wydania: Київ, 2021;

Nr ISBN: 978-617-8016-24-1;

LICZBA HASEŁ: 6365 номінативних одиниць (із урахуванням фонетичних, акцентних та граматичних варіантів);

TYP i UKŁAD HASEŁ: алфавітний порядок словникових статей;

BUDOWA ARTYKUŁU HASŁOWEGO: словникова стаття містить реєстрове слово (лексему подано в українській літературній транслітерації зі збереженням діалектної фонетичної структури слова); граматичні, семантичні й стилістичні ремарки; пояснення значення (слова витлумачено лексичними відповідниками літературної мови, у випадку їх відсутності – розкрито описово); ілюстрації – речення або мікротекст, передані фонетичною транскрипцією; локалізацію – лексеми паспортизовано літерними скороченнями назв населених пунктів;

UWAGI: Це друге видання словника, зі змінами й доповненнями (перше видання опубліковано в 2002 році). Збільшено мережу обстежених населених пунктів (274 н. п.). Реєстр доповнено прикладами з наукових праць, що з'явилися після публікації першого видання словника – це дві хрестоматії діалектних текстів (Українські східнословобжанські говірки: сучасні діалектні тексти. Луганськ. 2011; Говірки Східної Слобожанщини: збірник діалектних текстів. Луганськ. 2013) та низка захищених кандидатських дисертацій (Ю. В. Абрамян, Г. К. Барилової, О.В. Верховод, М. О. Волошинової, А. О. Скорофатової, О. В. Слободян). Використано також тексти, записані під час діалектологічних експедицій у 2002 – 2021 роках викладачами та студентами Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. До реєстру внесено діалектні лексеми народного мовлення кінця XIX ст., зафіксовані в етнографічній праці «Жизнь и творчество крестьян Харьковской губернии. Очерки по этнографии края» (Харьков. 1898. Т. 1). До словника ввійшли лексичні, семантичні та словотвірні діалектизми, етнографізми, скорочені слова, запозичення, слова, що їх уживають дорослі в розмові з дітьми. У праці представлено також стійкі словосполучення.

Відмінювані слова подано в початковій формі. Наведено деякі граматичні характеристики: для іменників позначено випадки невідмінювання, за потреби – зазначено належність до роду; для дієслів наведено інформацію про безособові дієслова; для займенників, числівників та службових частин мови подано вказівку на частину мови.

У словнику позначено ідеографічну належність слів, вказано на особливості вживання лексем з уваги на хронологію, семантичні та стилістичні відтінки, належність до вікових груп мовців.